

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Evy Šonkové a soudců Mgr. Tomáše Kocourka a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobkyně: **D. V.**, zast. Mgr. Lenkou Skoupilovou, advokátkou, se sídlem Horní 22, Žďár nad Sázavou, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 5. 2021, č. j. X, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2023, č. j. 33 Ad 11/2021-111,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Lence Skoupilové, advokátce, **se přiznává** odměna ve výši 1300 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalobkyně se žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) domáhala zrušení rozhodnutí žalované ze dne 6. 5. 2021, č. j. X. Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla námitky žalobkyně a potvrdila své rozhodnutí ze dne 22. 3. 2021, č. j. R-22.3.2021-43/845 729 4780 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým podle § 56 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), odňala žalobkyni ode dne 12. 4. 2021 invalidní důchod.

[2] Ze správního spisu vyplývá, že žalobkyni vznikl nárok na částečný invalidní důchod již v roce 2003, v roce 2013 jí byl z důvodu zhoršení zdravotního stavu přiznán invalidní důchod pro invaliditu III. stupně. V roce 2017 byl žalobkyni invalidní důchod odebrán úplně. Opětovně jí byl přiznán v roce 2019 (invalidita I. stupně) a výše nadepsaným rozhodnutím poté v roce 2021 znovu odňat (z důvodu podřazení zdravotního postižení, které je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, pod jinou položku vyhlášky v návaznosti na výměnu druhého kyčelního kloubu v roce 2020).

[3] Ze spisového materiálu dále vyplývá, že podkladem pro prvostupňové rozhodnutí žalované byl posudek lékařské posudkové služby Okresní správy sociálního zabezpečení Žďár nad Sázavou (dále jen „OSSZ“) ze dne 8. 3. 2021, podle něhož žalobkyni nelze považovat za invalidní ve smyslu § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její pracovní schopnost pouze o 15 %. Ke shodnému závěru dospěl i lékař lékařské posudkové služby žalované v posudku ze dne 26. 4. 2021, který byl vypracován v řízení o námitkách proti prvostupňovému rozhodnutí. V obou posudcích je za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu označeno zdravotní postižení (stav po totální endoprotéze obou kyčelních kloubů) podřaditelné pod kapitolu XV, oddíl B, položku 8, písm. a) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška“). V rámci této položky byl pokles pracovní schopnosti hodnocen na úrovni horní hranice (15 %), a to s ohledem na pracovní anamnézu a ostatní onemocnění, která jsou kompenzovaná. Míra poklesu pracovní schopnosti nebyla zvýšena podle § 3 odst. 1 vyhlášky.

[4] Žalobkyně v žalobě namítala, že žalovaná řádně nevyhodnotila její zdravotní stav, neboť v důsledku operací, skoliózy, šikmé pánve a snížené svalové síly trpí bolestmi zad, kostrče a kyčlí, které omezují její denní aktivity a znemožňují výkon pracovní činnosti. K osobnímu vyšetření byla pozvána pouze jedinou lékařkou, která vycházela toliko z lékařských zpráv a odmítla o subjektivních problémech žalobkyně přímo hovořit. Žalovaná její zdravotní stav neposuzovala ve vzájemném kontextu všech jejích obtíží a nesprávně ho vyhodnotila jako lehkou poruchu, ačkoliv ji měla hodnotit jako středně těžkou. Žalobkyně rovněž trpí poruchou imunity, což žalovaná ve svém rozhodnutí upozadila. V důsledku této poruchy se u žalobkyně objevují recidivující onemocnění snižující její celkovou odolnost. I to má vliv na její práce schopnost. Žalovaná tedy měla aplikovat § 3 odst. 1 vyhlášky.

[5] Krajský soud se s námitkami obsaženými v žalobě neztotožnil a jako nedůvodnou ji zamítl. V odůvodnění rozsudku uvedl, že soudy při přezkumu rozhodnutí ve věcech invalidního důchodu vychází z odborných lékařských posudků. Posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“), který nechal v soudním řízení zpracovat a který je pro rozhodnutí soudu stěžejní, nemůže z obsahového hlediska vzhledem k nedostatku potřebné odbornosti přezkoumávat. Soudy hodnotí posudky PK MPSV jako každý jiný důkaz, avšak s ohledem na jejich význam lze říci, že jako důkaz rozhodující. Podmínkou silné důkazní váhy posudku je jeho celistvost, přesvědčivost a neexistence pochyb o správnosti závěrů v něm obsažených. Zároveň nesmí existovat jiné skutečnosti nebo důkazy, které by mohly správnost posudku zpochybnit. Z těchto důvodů jsou kladeny vysoké nároky na kvalitu odůvodnění posudku. Ačkoli může postup posudkové lékařky OSSZ, která dle názoru žalobkyně vycházela toliko z lékařských zpráv a nebrala v potaz subjektivní pocity žalobkyně, vzbuzovat u žalobkyně pochybnosti, neznamená to, že posudek samotný vykazuje obsahové vady. Soud naznal, že posudek lékařky OSSZ tyto vady nevykazuje. Nepřisvědčil ani námitce, podle níž žalovaná nepostupovala správně, jestliže žalobkyni nepřizvala k jednání svého posudkového lékaře. Žalovaná totiž takovou

pokračování

povinnost nemá, vyjma případů, kdy nepostačuje posouzení podle zdravotnické dokumentace. Žalobkyně kromě toho nenamítala, jaké relevantní skutečnosti by mohla její přítomnost u jednání přinést. Později byla navíc přizvána k jednání PK MPSV v rámci řízení před soudem. Všichni posudkoví lékaři vycházeli z relevantních podkladů a dospěli k obdobným závěrům. Brali přitom v potaz tvrzené bolesti v oblasti zad a pánve. Ve všech případech bylo určeno jako rozhodující příčina snížení pracovní schopnosti onemocnění kyčelních kloubů, což žalobkyně ostatně nijak nerozporovala. Krajský soud byl toho názoru, že posudek PK MPSV splňuje požadavky na něj kladené judikaturou, zejména co se týče jeho úplnosti a přesvědčivosti. Posudkoví lékaři se (v rozporu s tvrzením žalobkyně) rovněž zabývali možným užitím § 3 odst. 1 vyhlášky, přičemž k němu nepřistoupili. Ostatní onemocnění žalobkyně byla zohledněna v rámci položky zdravotního postižení, které je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a to hodnocením míry poklesu pracovní schopnosti na horní hranici procentního pásma dané položky. V této věci navíc žalovaná disponuje diskreční pravomocí.

II. Obsah kasační stížnosti

[6] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost, jejíž důvody podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Žalovaná se dle jejího názoru nikterak nezaobírala možnou aplikací § 3 odst. 1 vyhlášky. Stěžovatelka přitom za příčinu své snížené pracovní schopnosti považuje vícero zdravotních postižení, která spolehlivě doložila odbornými lékařskými zprávami. Tuto skutečnost namítala i v žalobě, ke které předložila aktuální lékařské zprávy. Jestliže z těchto zpráv vyplývá, že tato zdravotní postižení snižovala pracovní schopnost stěžovatelky v okamžiku rozhodování krajského soudu, musela ji snižovat i v době rozhodování žalované. Krajský soud však tuto námitku neshledal důvodnou. Nechal zpracovat posudek PK MPSV a z něho při svém rozhodování vycházel. I takový posudek je důkazním prostředkem, jenž podléhá hodnocení dle § 120 a § 132 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Soud dle názoru stěžovatelky pouze mechanicky převzal závěry obsažené v tomto posudku, jakož i v posudcích předchozích. Ani jeden z těchto posudků nadto neobsahuje náležité odůvodnění, které je pro tyto posudky z hlediska vysoké úrovně odbornosti dané problematiky nepostradatelné. Ačkoli stěžovatelka tuto skutečnost namítala již v řízení před soudem, krajský soud posudky nepodrobil přezkumu ve vztahu k jejím tvrzením. Stěžovatelka navrhuje rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[7] Žalovaná se ve svém vyjádření ztotožnila se závěry krajského soudu. Uvedla, že považuje obsah posudku posudkové komise za zcela dostačující, objektivní, přesvědčivý, celistvý a úplný a jeho odůvodnění nezavdává pochybnosti o jeho věcné správnosti.

III. Posouzení kasační stížnosti

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je

kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátem.

[9] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval přijatelností kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech, které jsou v řízení před krajským soudem rozhodovány specializovaným samosoudcem, pro nepřijatelnost, pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[10] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[11] V první řadě je třeba zmínit, že všechny posudky, které byly v rámci posouzení zdravotního stavu stěžovatelky v projednávané věci pořízeny, obsahují obdobné závěry, a to co se týče posouzení zdravotního stavu jako takového, tak i jeho posouzení ve vztahu k míře poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky. Všechny shodně určily, že rozhodující příčinou poklesu je onemocnění kyčelních kloubů a s tím související potíže, přičemž panovala shoda i na podřazení tohoto zdravotního postižení pod konkrétní položku vyhlášky a procentním vyjádření míry poklesu.

[12] Z hlediska soudního přezkumu rozhodnutí žalované je stěžejní posudek PK MPSV. Posudek posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad uvedených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na svůj mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila (viz rozsudky NSS ze dne 14. 7. 2016, č. j. 5 Ads 158/2014-29, nebo ze dne 27. 11. 2013, č. j. 6 Ads 54/2013-20). Je-li v soudním řízení ve věci přezkumu rozhodnutí o invalidním důchodu spornou otázkou správnost posouzení zdravotního stavu žalobce, je posudek PK MPSV pro rozhodnutí soudu klíčový, neboť jeho úkolem je zodpovědět předestřené odborné otázky z oblasti posudkového lékařství. Není

pokračování

tedy chybou, ale naopak nutností, převezme-li krajský soud ve svém rozhodnutí závěry obsažené v posudku PK MPSV. Posudek však musí být vzhledem ke své důležitosti řádně a přezkoumatelně odůvodněn (viz rozsudek NSS ze dne 5. 6. 2013, č. j. 3 Ads 74/2012-16), aby nebylo pochyb o jeho celistvosti a přesvědčivosti, a mohl se tak tímto rozhodujícím důkazem skutečně stát (viz rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2020, č. j. 3 Ads 289/2019-34).

[13] V projednávané věci není pochyb, že posudek PK MPSV vyhovuje po formální i obsahové stránce požadavkům kladeným na tento důkazní prostředek, lze jej považovat za úplný, celistvý, přesvědčivý a srozumitelně odůvodněný. Obsahuje odkazy na lékařské zprávy, ze kterých vychází, výsledky vyšetření provedeného při jednání posudkové komise, pracovní i zdravotní anamnézu a diagnostický souhrn. Posudková komise v návaznosti na žalobní námitky žalobkyně a předložené lékařské zprávy oproti posudkům OSSZ a žalované zařadila do diagnostického souhrnu i vertebrogenní algický syndrom (VAS). Následuje posudkové zhodnocení, v němž posudková komise srozumitelně a logicky navazuje na předchozí závěry. Zabývá se jednotlivými zdravotními postiženími žalobkyně, jejich závažností a podřazuje je pod jednotlivé položky přílohy k vyhlášce. Jednoznačně se vyjadřuje k tomu, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a jakým způsobem byla zhodnocena ostatní zjištěná zdravotní postižení. Nebylo tedy chybou, jestliže krajský soud posudek PK MPSV akceptoval, ve svém rozhodnutí z něj plně vyšel a na jeho základě posoudil důvodnost žaloby. Krajský soud se navíc s obsahem posudku konkrétně vypořádal, a nelze tedy tvrdit, že by závěry v něm obsažené prostě mechanicky převzal.

[14] Posudek PK MPSV se dále zabývá posouzením závažnosti dalších zdravotních postižení žalobkyně, a to konkrétně bolestivého syndromu páteře, endokrinologických potíží a poruchy imunity. Není tedy pravdou, že by se posudek nevěnoval těmto jiným zdravotním potížím stěžovatelky. Tato ostatní zdravotní postižení byla posudkovou komisí zhodnocena tak, že pokles pracovní schopnosti žalobkyně byl hodnocen na horní hranici procentního rozpětí (15 %) stanoveného položkou, pod kterou bylo podřazeno zdravotní postižení, které je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Závažnost samotného rozhodujícího zdravotního postižení totiž nebyla posudkovou komisí hodnocena na horní hranici stanoveného rozpětí, nýbrž na spodní hranici rozpětí (10 %). Tím je současně odůvodněno, proč nebyla míra poklesu pracovní schopnosti zvýšena dle § 3 odst. 1 vyhlášky (shodné hodnocení obsahují posudky zpracované ve správním řízení). Krajský soud se s touto otázkou vypořádává v bodech 40 až 44 rozsudku. Lze doplnit, že i kdyby PK MPSV zohlednila ostatní zdravotní postižení stěžovatelky nejen navýšením míry poklesu na horní hranici procentního rozpětí příslušné položky, ale současně též postupem dle § 3 odst. 1 vyhlášky, na právním postavení stěžovatelky by to nic nezměnilo. Procentní hranice může být ve smyslu tohoto ustanovení zvýšena nanejvýš o 10 %, což znamená, že by stěžovatelka na hranici 35 % nutnou pro přiznání invalidního důchodu I. stupně stejně nedosáhla.

[15] Krajský soud nepochybil ani tím, že neprovedl dokazování stěžovatelkou předloženými lékařskými zprávami. Ty hodnotily zdravotní stav stěžovatelky k době po vydání rozhodnutí žalované. Dle § 75 odst. 1 s. ř. s. soud při přezkoumání rozhodnutí

vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Z toho plyne, že z právního hlediska nemůže mít obsah předmětných lékařských zpráv na posouzení věci vliv. Tyto lékařské zprávy lze zohlednit při rozhodování o nové žádosti o přiznání invalidního důchodu.

[16] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že otázky, k nimž se vztahují jednotlivé kasační námitky, již byly všechny judikaturou vyřešeny, přičemž posouzení daných otázek krajským soudem je v zásadě souladné s touto judikaturou. Kasační stížnost je tedy nepřijatelná ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Jelikož je kasační stížnost nepřijatelná, Nejvyšší správní soud ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, či usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28). Stěžovatelka v řízení nebyla úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů. Žalovaná s ohledem na § 60 odst. 2 s. ř. s. právo na náhradu nákladů nemá, přestože byla procesně úspěšná.

[19] Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 7. 9. 2022, č. j. 33 Ad 11/2021-72, byla ustanovena zástupkyní žalobkyně advokátka Mgr. Lenka Skoupilová. Jím založené zastupování se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti, přičemž v takovém případě platí hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Pro určení výše nákladů spojených s tímto zastoupením se použije podle § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Ustanovená zástupkyně učinila v řízení o kasační stížnosti jeden úkon právní služby, a to seps kasační stížnosti, jehož součástí je i seps jejího doplnění [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za tento úkon náleží zástupkyni odměna ve výši 1000 Kč (§ 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 3 advokátního tarifu), zvýšená o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Ustanovené zástupkyni tak náleží odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši 1300 Kč.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. července 2023

Mgr. Eva Šonková
předsedkyně senátu